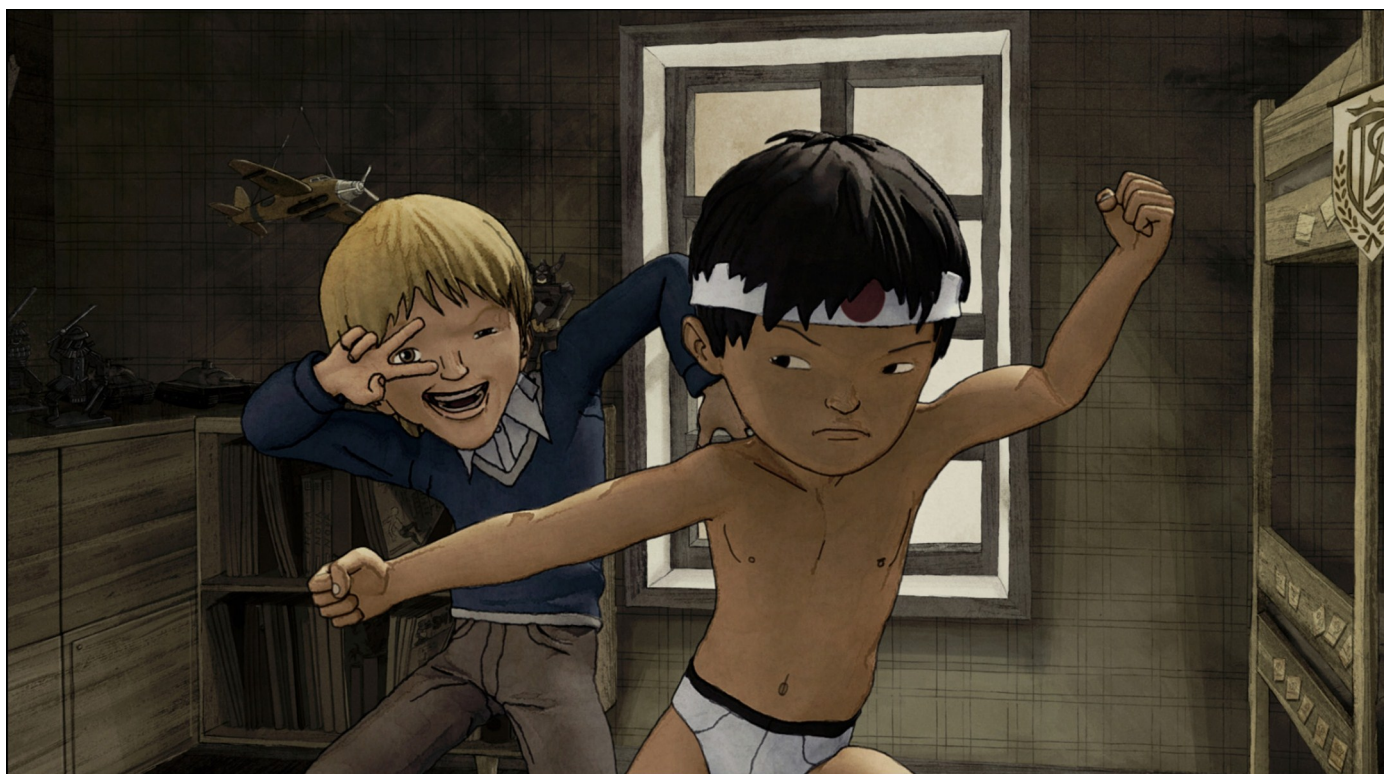

Jag och mina två mammor

Jag och mina två mammor handlar om pojken Jungs uppväxt som adopterad från Korea. Dokumentärt material blandas med animationer. Filmen skildrar Jungs gradvisa utvecklande av en egen "dubbelidentitet" – europeisk och asiatisk. De teman som främst behandlas är identitet, tillhörighet och utanförskap.

Rekommenderad för åk 5-gymn

EN FILMHANDLEDNING AV MARIA KATERINE LARSSON

Att tänka på innan du ser filmen med elever:

Jag och mina två mammor är en känslostark skildring av hur en pojke som adopterats från Korea upplever rotlöshet och utanförskap under sin uppväxt i Belgien. Detta kan vara en känslig fråga för adopterade barn. Det är därför extra viktigt att du som pedagog tänker igenom hur du lägger upp arbetet med filmen om du har adopterade elever i gruppen. Vi rekommenderar alltid att man först ser filmen och läser handledningen innan man arbetar med materialet i klassen. Detta är extra viktigt när det gäller filmer som tar upp känsliga ämnen.

Filmens handling

Jung har få minnen av sin första år, då han lever som gatubarn och så småningom tas om hand av en adoptionsbyrå, som förmedlar honom till en belgisk medelklassfamilj. Jung är fem år när han blir hämtad av sina nya föräldrar och deras fyra biologiska barn, som nu blir hans syskon. I sin nya familj får han ett helt nytt liv, han får äta sig mätt och får tillgång till leksaker, skolgång och lek i naturen. Han lär sig franska och glömmer snart sitt tidigare språk och den tillvaro som är förbunden med

det. Jungs adoptivsyskon tar genast upp honom i gemenskapen och värnar hans plats i familjen, men ändå lever han med en ständig undran om han ingår i denna på samma villkor som de andra. Så småningom adopterar familjen ytterligare ett koreanskt barn, en liten flicka. Jung blir nu väldigt svartsjuk, då han upplever att hans plats som ”familjens asiat” är hotad och att moderns uppmärksamhet bara kretsar kring lillasystern. Han blir alltmer utagerande både hemma och i skolan, något som bestraffas hårt av den stränga mamman. mellan fransk belgare och korean, ser han sig som japansk krigare och superhjälte. I de sena tonåren blir Jung tillbaka dragen och tröttnar på de ständiga konflikterna med mamman, varför han flyttar hemifrån till en präst och religionslärare som har flera rotlösa unga män boende hos sig.

Jungs problematik utvecklar sig till en allvarlig depression, där han nästan tappar lusten att leva. Genom vänskapen med en koreansk flicka, Kim, återfår han livsglädjen och knyter till slut an till sin nyfikenhet på sitt födelseland. Han får uppskattning för sina teckningar och bekräftelse på sina kulturella rötter, och finner till slut modet att besöka Korea i vuxen ålder.

Identitet, bakgrund och tillhörighet

Jung känner sig som ”turist överallt” – han har levt större delen av sitt liv i Belgien och fått en västerländsk uppfostran och utbildning, men har alltid på grund av sitt utseende känt sig avvikande och annorlunda. När han reser till Korea smälter han in i gatubilden rent fysiskt, men känner ingen samhörighet med levnads- mönstren och kulturen. Han upplever att hans identitet är splittrad, vilket dels beror på hans klivna bakgrund, dels på det faktum att han saknar kunskap om varifrån han kommer och vilka som var hans föräldrar.

Han funderar mycket över sin biologiska mor, hur hon var och varför hon lämnade honom. Den delvis bristfälliga forskning som finns kring adopterade barn visar att detta är en vanligt förekommande problematik för många barn, särskilt för dem som kommer från en annan etnisk grupp än den dit de adopteras. Dessa barn möts ibland av omgivningen som ”utländska” och

”annorlunda”, vilket ytterligare förstärker en känsla av utanförskap. Denna svårighet att bygga upp och förstå sin egen komplexa identitet kan vara en orsak till att adopterade barn är överrepresenterade bland ungdomar med psykisk ohälsa, depressioner och självmordsförsök.

- Vad gör oss till dem vi är? Hur mycket påverkar språk, utseende och etnisk tillhörighet vår identitet? Ska omgivningen få bestämma om man är svensk eller utländsk, eller är den som talar svenska, lever i Sverige och känner sig svensk helt enkelt svensk? Var sitter identiteten? Formas den av uppväxt och uppfostran eller sitter den ”inuti” oss? Påverkas den av hur andra ser på oss?
- Varför tror du att Jung säger att han hatar andra koreaner och tar så starkt avstånd från dem? Varför har Jung lättare att komma överens med de syskon som är födda i familjen än med sin koreanska adoptivsyster?

Jung har innan han adopterades haft det svårt, bland annat var han undernärld då han kom till barnhemmet och hade levt som gatubarn. Forskning visar att ju svårare upplevelser ett barn haft innan det adopteras, desto större risk är det att barnet senare i livet mår dåligt och har svårt att hantera känslor av övergivenhet och utanförskap.

- Tror du det hade gjort någon skillnad om Jung adopterats som liten baby, utan minnen av sitt svältande liv på gatan? Hur påverkar våra tidigaste upplevelser oss? Kan de ligga till grund för hur vi reagerar på olika situationer senare i livet?

Inte bara adopterade barn, utan även barn som invandrat eller har föräldrar med rötter i en annan kultur, kan uppleva sin identitet som kluven. De har en ”svensk” och en ”utländsk” sida av sin personlighet. Det kan vara förvirrande att tänka inom olika ”system” – ett språk är ju ett system som begränsar vad som är möjligt att säga och hur man säger det. Att tala flera språk och känna till

flera kulturer har å andra sidan visat sig stimulera ett flexibelt tänkande och öka förmågan att se saker från flera perspektiv.

- Hur tror du ett litet barn upplever att komma till en helt ny verklighet, där hen inte förstår språket eller kan göra sig förstådd?
- Varför kan personer som har flerkulturell tillhörighet och är flerspråkiga ha större förmåga att se saker ur olika perspektiv? Vad är det mer än språk som skiljer sig åt mellan olika kulturer? Spelar föräldrars och släktingars värderingar någon roll för barn och unga, om de växer upp i ett samhälle med andra värderingar?
- Det som är svårt och förvirrande tidigt i livet, till exempel att tvingas lära sig ytterligare språk, kan bli en tillgång och fördel senare. Ge fler exempel på sådant som först kan vara svårt med som också kan vara nyttigt/berikande för en person att uppleva.

Familjen – dem man delar sitt liv med

Jung och hans adoptivmamma kommer inte alltid så bra överens. Mamman har ett häftigt humör, när hon blir arg säger hon ibland saker som biter sig kvar i Jung och får honom att känna sig oälskad och som att han mest är till besvär. I filmen får barnen stryk när de varit olydiga, inte bara Jung. Detta var framförallt vanligt förr men förekommer fortfarande i många kulturer – barnaga är totalförbjudet i Sverige, men inte i särskilt många andra länder.

- Hur tror du att Jung, som haft traumatiska upplevelser tidigt i sitt liv, upplever att bli slagen? Blir han lydigare av det? Bidrar det till hans känsla av att inte vara älskad och accepterad av sin mamma?
- Jung funderar mycket på mamman som födde honom, han drömmer om henne och vill veta vem hon var. Vad är en mamma? Är det den som burit en i sin mage eller är det den som tar hand om en? Kan man sakna en mamma som man inte alls minns att man haft, som man inte vet vem det är?

- Vad står det i barnkonventionen om aga? Leta på Internet efter lagstiftningen om barnaga i några EU-länder, exempelvis England, Frankrike, Belgien och Tyskland. Jämför med den svenska lagstiftningen.

Jung har nära kontakt med sina syskon och särskilt systern Coralie och Gaëlle betyder mycket för honom. Coralie och Jung kan tala öppet med varandra om flera saker som Jung annars har svårt att prata om, såsom den stränga modern, rädslan för att inte höra till syskonskaran på lika villkor och kärleken. Med brodern Cédric ger han sig ut på upptåg och bus, men när de blir äldre har de svårare att komma överens. Allra svårast har Jung i sin relation till den nya adoptivsystemen Valérie. Vid hennes inträde i familjen förändras Jung till en mer aggressiv och förvirrad pojke.

Syskonsvartsjuka när en ny familjemedlem dyker upp är inte så ovanligt bland barn, men i Jungs fall blir det extra svårt eftersom lillasystemens koreanska ursprung aktualiserar hans egna klivna känslor kring sin identitet. De biologiska barnen i familjen ser både på Jung och på Valérie som sina riktiga syskon – däremot agerar mamman ibland som om Jung är ett ”extra” barn, och även barnens mormor har en attityd som att han inte riktigt hör till familjen.

- Varför är mamman i familjen hårdare än pappan? Har pappan en annan syn på Jungs olydnad? Vilka andra vuxna finns kring Jung och vad betyder de för honom? Vad har vuxna för ansvar när det gäller att få barn att känna sig välkomna och inkluderade?
- I Jungs familj talar man inte mycket om hans adoption och hans koreanska ursprung – inte heller han och Valérie talar om det, vilket han senare i livet ångrar. Kan det skapa mer rädsla och osäkerhet att inte tala om känsliga saker än att våga kommunicera om sådant? Vad tror ni? Jung säger att hans mamma har svårt att tala om och visa känslor – först när han själv bryter ihop och gråter, vågar hon öppna sitt hjärta. Varför är det så?
- Nuförtiden adopterar de flesta bara barn om de inte kan få några själva, vid så kallad ofrivillig barnlöshet (infertilitet). På 1960- och 70-talet var det vanligare att familjer med egna barn adopterade. Varför är det så? Varför adopterar Jungs föräldrar två barn från Korea, när de redan har flera egna barn? Hur tror du det känns att vara adopterad i en familj där de andra barnen är föräldrarnas biologiska? Spelar det någon roll om familjen adopterar fler barn? Vad spelar det för roll för Jung?

Att fly in i konstens värld

Jung älskar att teckna, och blir inspirerad av japansk konst och kultur. På så sätt närmar han sig och utforskar sin asiatiska identitet och bakgrund, och låtsas att han är en japansk krigare istället för bortadopterad koreansk pojke. Han säger att det är genom konsten och tecknandet som han hittar en värld att fly in i när verkligheten är svår och förvirrande. I sina bilder tecknar han också den mamma han inte minns, en fantasiversion av sin biologiska mor som han kan drömma om och fylla med de egenskaper han vill och önskar sig av en mor. I slutet av filmen träffar Jung en koreansk familj, och de är imponerade av hans teckningar och serier. De säger att de påminner mycket om traditionell koreansk kultur – utan att själv vara medveten om det har Jung återskapat bilder av sitt kulturella ursprung. För Jung själv är tecknandet en flykt från vardagen och en tröst för sorgen över att inte ha tillgång till sitt biologiska ursprung.

- Hur fungerar konst, kultur och andra intressen (till exempel sport eller läsning) som tröst och källa till livsglädje? Vad är det sådana här hobbies kan ge en som hjälper när man mår dåligt eller har det svårt? Vad gör du själv för att sysselsätta dig och drömma dig bort när du är ledsen eller arg?

- Varför tror du att Jung låtsas att han är en japansk krigare och hjälte? Hur hjälper det mot hans känsla av maktlöshet?

Det är Jung själv som har gjort filmen och animationerna i den. Han har alltså fortsatt att teckna och blivit konstnär till yrket. Filmen är självbiografisk och blandar dokumentärt filmande med Jungs animerade teckningar. Teckningarna visar ju, precis som en serie, vad som händer i filmen men de kommunicerar också på en konstnärlig nivå.

- Ser du någon skillnad på bilderna när Jung är gatubarn i Korea och när han är i sitt nya liv i Belgien? Skiljer de sig åt på något sätt i till exempel färgerna? Hur?
- När Jung drömmer är teckningarna också lite annorlunda i stilen än i de ”verkliga” avsnitten. Vad ser du för skillnader? Hur ser man att det är drömmar och fantasier? Vad tror du att de här skillnaderna vill visa på?
- Leta upp några exempel på japansk konst och japanska serier, och jämför dem med europeiska serier (t ex Tintin, för att ta ett belgiskt exempel). Vilka likheter och skillnader finns mellan Jungs animationer och den japanska respektive västerländska serieestetiken?

Läs & titta vidare

- Trotzig Astrid, *Blod är tjockare än vatten*, Bonniers, Stockholm, 1997: Författaren Astrid Trotzig adopterades som mycket liten från Korea och berättar om sitt sökande efter identitet och tillhörighet i sitt svenska liv.
- Juusela Mary, *Adoption – Banden som gör oss till familj*, Norstedts, Stockholm, 2010: Mary Juusela har träffat ett antal svenska familjer som adopterat barn och intervjuat dessa familjer om sina upplevelser, glädjeämnen och svårigheter.
- Regeringens sammanställda granskning av forskning kring adoptioner:
<http://www.regeringen.se/content/1/c4/26/81/66ec52fa.pdf>
- Adoptioner, etnisk identitet och hur vi ser på och talar om dessa saker har debatterats en hel del i media.
- Journalisten Sanna Rayman skriver om detta:
http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/fler-dimensioner-behovs-i-adoptionsdebatten_7352868.svd
- Astrid Trotzig i debatten om adoptioner, hur man ser på adopterade och vad som krävs för att få räknas som svensk:
<http://debatt.svt.se/2012/06/06/maste-svenskheten-definieras/>
- Dokumentärfilmen *Mio* (2008, distribution: Folkets bio) handlar om en thailändsk pojke som kommer som anhöriginvandrare till Sverige som åttaåring. Svenska Filminstitutets handledning till filmen finns på:
<http://www.sfi.se/sv/filmiskolan/Filmhandledningar/Filmhandledning/Mio/>

Produktionsuppgifter

Belgien/Frankrike/Sydkorea/Schweiz, 2012

Originaltitel: Couleur de peau: Miel

Språk: Franska

Regi: Laurent Boileau, Jung

Producenter: Thomas Schmitt, Nicolas Piccato, Patrick Quinet

Teckning & grafiskt manus: Jung

Klippning: Ewin Ryckaert

Foto: Remon Fromont

Originalmusik: Siegfried Canto, Little Comet

Medverkande (röster):

William Coryn – Jung vuxen

Christelle Cornil – Jungs adoptivmamma

Jean-Luc Couchard – Jungs adoptivpappa

Aaricia Dubois – Coralie 6-8 år

Alayin Dubois – Coralie 5 år

Maxym Anciaux – Cédric 8 ans

Tekniska uppgifter:

Längd: 75 min

Censur: 11 år

Svensk distributör: Cinebox/Swedish Film AB, Box 6014
171 06 Solna, 08-445 25 50, info@cinebox.se

OBS! Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution efter att den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar. Via länken www.sfi.se/filmdistribution kan ni lära mer om hur ni hittar och bokar film.

Redaktion: Maria Katerine Larsson, Film & samhälle, Svenska Filminstitutet, 2013

